

Pr. Lea Danilson-Järg
Justiitsminister
Justiitsministeerium
info@just.ee

Tallinnas, 15. märtsil 2023

Eesti Juristide Liidu arvamus juristieksami seaduse eelnõule

Austatud pr Lea Danilson-Järg

Eesti Juristide Liit tänab võimaluse eest avaldada arvamust juristieksami seaduse eelnõu kohta.

Õigusteenuste ja õigushariduse kvaliteedi tagamine on ühiskonnas oluline ning nende eesmärkide saavutamise seonduvate küsimustega tuleb tegeleda. Küsimusi tekitab, kas ja kuidas aitab sellele kaasa käesolev eelnõu?

Kas pakutud lahendus on sobilik ja vajalik?

Milliseid mõjusid toob ühtse juristieksami nõude kehtestamine kaasa nendele juristidele, keda eelnõu kohaselt ei loeta õigusameti pidajate hulka, kuid kellelt eeldatakse õigusametite magistri tasemele ühisosa hindamist läbi ühtse juristi eksami?

Millist suurt ühiskondlikku ja õiguslikku probleemi on vaja lahendada täiesti uue seaduse koostamisega?

Kas eelnõus viidatud mõne Eesti piirkonna probleeme või ka mõne varasema, varem tegutsenud kõrgkooli õppekava, milles õigusainete osa oli kahtlusi tekitavalt väike, läbinutega seonduvaid võimalikke probleeme, (mida antud juhul ei ole analüüsitud) ei saaks lahendada lihtsamalt, sh ilma uue seaduse koostamiseta ning vajadusel kehtivasse õigusse täienduste tegemisega?

Miks ei ole toodud välja lihtsamaid ja soodsamaid alternatiive? Miks pole kaalutud eelkõige Ida-Virumaal ja ka teistes väiksemates maakondades esinevate probleemide lahendamist muude alternatiivsete meetoditega?

Eelnõus plaanitud muutused ja meetmed kahjustavad proportsionaalselt rohkem nii juriste kui ühiskonda laiemalt, kui toovad oodatavat mõju.

Arutelude käigus saadud vastuste ja analüüside tulemuste põhjal saab järeldada, et esitatud lahendust ei saa pidada põhjendatuks ega sobilikuks. Seda mitmel põhjusel, mis samas näitavad, et teema on aktuaalne ning teema analüüsi ja lahenduste otsimisega tuleb täiendavalt tööd teha.

Konkreetselt seonduvad esitatud eelnõuga mitmed küsimused ja probleemid, mis toodi välja juba seonduvalt 2022. a. märtsis arvamuse avaldamiseks esitatud juristieksami regulatsiooni väljatöötamise kavatsusega (VTK).

Kaheldav on, kas eelnõule on vaja seada eesmärki mõjutada õigushariduse kvaliteeti. Õppekavade arendamisega tegeletakse pidevalt. Tänapäevaks on ülikoolide õigusõppe kavad läbinud olulised muudatused ning vastavad halduslepingutega sätestatud tingimustele. Olukorras, kus kõrghariduse seadus võimaldab magistriõppe õppekava lõpetamisega siduda kas magistritöö või magistrieksami, on ülikoolides eksamitele eelistatud magistritööd. Eelnõu seletuskirjas nimetatud eksamitele üleminek või eksamite lisamine tähendaks mh olulist töömahu suurenemist. Sama kaasneb eksamite korraldamisega Riigikohtu juures või mujal. Küsimus on seega mh selles, kust selleks vajalik ressursid võtta ja kas mahuka eksami koordineerimine ja korraldamine Riigikohtu poolt ei või hakata takistama riigi kõrgeima kohtu põhifunktsioonide täitmist.

Võimalused juristide pädevust tõsta on teada. Teiste hulgas leiab asjakohase ülevaate Juridica 2022/4 artiklites: vaja on täiendavaid rahalisi vahendeid; tasemeõpe ja täiendusõpe peavad olema suutelised andma võimaluse kujundada tööturul vajalikud pädevused. Mõistagi sõltub see ka üliõpilaste eesmärkidest ja võimalustest ning õpi- ja töövõimest.

Sama teemat on analüüsinud õiguskantsler Ülle Madise ning välja toonud, et riik peaks "kvaliteedi parandamiseks ikkagi etteulatavalt kehtestama nõudeid õigusharidusele, sh osundama vajadusele

õpetada konkreetseid õppeaineid. Avalik-õiguslikule ülikoolile toetuse eraldamiseks sõlmitavas halduslepingus tuleb riigil ja ülikoolil leppida riigi vajadusi silmas pidades kokku ülikooli kohustustes. Kokku saab leppida nii sisulistes kui ka õppeainete mahtu puudutavates nõuetes nii, et seeläbi oleks parimal viisil täidetud ühiskonna vajadused, kuid säiliks ka akadeemiline vabadus. /.../ Kohtumenetlusi puudutavates seadustes on alused ebapiisavate teadmistega esindaja menetlusest 2 kõrvaldamiseks olemas ning kohus saab seega ka juba praegu sellised isikud kohtumenetlusest eemal hoida (HKMS § 32 lg 4, TsMS § 45 lg 2). Kuigi juristieksamit soovitakse kehtestada headel eesmärkidel, siis võib see viia ka soovimatute tagajärgedeni. Sidudes õigusõppe kvaliteedi üksnes juristieksami tulemusega, millest omakorda sõltub põhimõttelises ulatuses inimese tulevane käekäik, luuakse eeldused selleks, et suurem osa ülikooliõppes pühendatakse kaasuse lahendamise treenimisele. Äärmiselt kahetsusväärne oleks, kui seetõttu saaks vajalikust vähem tähelepanu teooriaõpe ja ained, mis aitavad kujundada loovat ning iseseisvat juriidilist mõtlemist. Olulisi küsimusi ja kahtlusi tekitab ka juristieksami võimalik korraldus.”¹

Halduslepingutega seonduvad lahendused on praktikas juba realiseerunud. Eelnõu võimalik negatiivne mõju õppekavadele on aga jäänud. Üldse on arvesse võtmata jäetud õiguskantsleri poolt antud soovitus kaaluda võimalust rakendada kutseeksamit kõigile juristidele ja õigusvaldkonnas tegutsejatele. See on mõte, mida on avaldatud ka laiemalt.

Õiguskantsleri arvamuses VTK kohta oli väga selge sõnum selle kohta, et “(h)ea haridusega ja asjatundlikke juriste vajab ühiskond igas valdkonnas. Seetõttu oleks juristieksami kohaldamine VTK-s ettenähtud ametikohtadele ja kutsealadele poolik lahendus. Kui juristieksamiga on võimalik tagada VTK koostajate arvates kvaliteetne õigusharidus ja juristide hea tase, siis tuleks seda rakendada töötamise eeldusena kõigil õigusharidust eeldavatel ametikohtadel, sh õigusharidust eeldavatel ametikohtadel avalikus teenistuses. Kõik juristid peavad tundma seadusi ja kohtulahendeid, oskama leida fakte ja nendevahelisi seoseid, valdama loogilise argumenteerimise kunsti. Ka eraettevõtjaid ei tohiks panna olukorda, kus nad värbavad ülikooli

¹ https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Juristieksami%20kohaldamine.pdf

lõpetanud juristi, kel tegelikult tööks vajalikke teadmisi ega oskusi ei ole. Seega tuleks ikkagi veelkord mõelda, kuidas kõige kiiremini ja kõige mõistlikumate kuludega jõuda selleni, et kõik õigusteaduse õppijad saaksid vajalikud teadmised ja oskused ning lõpudiplomeid saaks alati usaldada.”²

Arusaamatu on, miks seda arvamust arvesse ei võetud. Ainult selliselt oleksime saanud vajaliku selguse õigusteenuste turu olukorrast ja vajadusest midagi muuta. Eelnõule lisatud õigusteenuste turu, sh probleemide, analüüs ei ole järelduste tegemiseks piisav. Puudub pakutavaid õiguslikke valikuid kajastav põhjendatud kontseptsioon. Puudulik on pakutavate lahenduste mõjuanalüüs. Kavandatud lahenduste sobivus on kaheldav.

Endiselt ei veena esitatud andmed, mille kohaselt kohtus tegutseb esindajana 800 juristi, neist suurema koormusega 200, ning probleeme on ca 20 kohtus lepingulise esindajana tegutseva juristiga ja seda mitmetel andmetel eelkõige ebapiisava keeleoskuse tõttu, et probleem on selline, mille lahendamiseks on vajalik ja sobilik kasutada eelnõuga pakutavat lahendust. See tähendab - korraldada Riigikohtu juures kõiki kohtumenetluste liike hõlmav juristieksam kõigile õiguse õppesuunal magistrikraadi omandanutele, kes soovivad tegutseda reguleeritud kutsealadel (advokaat, notar, kohtunik, prokurör, pankrotihaldud, kohtutäitur, kohtutäituri abi) või lepingulise esindajana kohtumenetluses väljaspool reguleeritud kutseid ega ole seaduse jõustumise ajaks eelnevalt sooritanud reguleeritud kutsetele kehtestatud kutseeksameid.

VTK käigus kogutud andmetele toetudes saab väita, et minnakse lahendama probleemi, mida esitatud andmetest välja lugeda ei õnnestu ning mitmete arvamusalalduste kohaselt suures pildis ei eksisteeri. 20 probleemseks nimetatud juristi pärast 800 ja enama juristi elu eelnõuga kavandatud viisil ümberkorraldamine ei ole proportsionaalne ja põhjendatud meede. Seda vähemalt mitte esitatud analüüsile ja põhjendustele tuginedes. Eelnõu seletuskirjas nähakse juristieksamit muu hulgas lahendusena õigusabi vähese kättesaadavuse probleemile Ida-Virumaal. Kaheldav on, kas teenusepakkujatele täiendavate ja rangemate nõuete rakendamine muudab õigusabi Ida-Virumaal paremini kättesaadavaks.

² Samas

Eelnõu kohaselt ei ole lepingulise esindajana tegutsev jurist enam ka õiguselukutse. Eelnõus esineb vastuolu ja kuna eelnõu § 3 ei näe ette õigusameti ja õiguselukutsena enam juristi lepingulise esindajana, kes ei ole advokatuuri liige, tekib üldse küsimus eelnõu tegelikus eesmärgi osas. Eelnõu § 3 on kinnine nimekiri õigusametitest, mis tekitab nn hierarhia. Lepingulist esindajat, kes ei ole advokatuuri liige, õigusametite nimekirjast ei leia, mis tekitab olukorra, kus isegi juristi eksami sooritanud isik ei saa öelda, et ta tegutseb õiguselukutse esindajana, kui ta ei tegutse eelnõu § 3 nimetatud ametikohtadel. Planeeritav juristi eksami sooritamine ei anna juristi kutset, vaid ainult formaalse aluse kandideerida peale seda teatud ametitesse, kus omakorda peavad tegema täiendavaid eksameid (kohtunik, advokaat, notar § 16,18,22).

Kuna eelnõu kohaselt jäävad ikkagi lisaks juristieksamile alles spetsiifilised ametid, kus kehtivad eraldi eksamid, siis mis on antud eelnõuga reaalselt soovitatav õigushüve? Kas kaudne eesmärk on üldse vähendada juristide ning õigusvaldkonnas töötavate isikute arvu? Kas selle sätte kaudne eesmärk on vähendada ka noorte huvi minna õigusteadust õppima, kuna magistrikraad ei anna õiguskutset ega õigusametit ning ei võimaldada tööturule siseneda. Ei ole põhjendatud seletuskirjas esitatud võrdlus arstiteaduskonnaga, kus toimub tegelikult just spetsialiseerumine, eksam sooritatakse ülikoolis ning annab võimaluse koheselt tööturule siseneda.

Eelnõus esitatud mõjuanalüüs on puudulik, sest vajalikul määral on tegemata ja/või vähemalt tulemustes kahtlusi jättev on mh kavandatavate muudatuste mõju õigusharidusele ja õigushariduse süsteemile; eksamite korralduse ressursikulu; mõju õigusabile juurdepääsule; õigusteenuste turul tegutsejate spetsialiseerumise mitteametistamine; eelnõu laienemine eelnevalt juristi kutse saanud ja/või eelnevalt juba reguleeritud kutsetel tegutsenutele. Puudulik on ülevaade tegelikest kuludest ja kõigist võimalikest mõjudest.

Kavandatud eksami osas tekitab mh küsimusi see, et valdkondlike eksamite (kohtunikueksami jt) mahtu vähendatakse nii, et see ei hõlmaks enam juristieksami sisu ja eesmärki ning keskenduks õiguslaste teadmiste ja nende kasutamise oskuse hindamisele, mis on vajalikud vastavas valdkonnas. Kas see on selge regulatsioon ja kuidas seda selliselt täita, et kattuvusi ei oleks?

Mõnikord kohatud väitel, et advokatuuri mittekuuluva juristi pakutaval odavamal teenusel on madalam kvaliteet, puudub igasugune empiirilistest uuringutest tulenev toetus. Üldistatuna on see paljasõnaline väide. Üksikute konkreetsete juhtumitega sidudes saab kvaliteediga seonduvaid probleeme välja tuua nii advokaatide, kohtunike kui ka teiste õigusametite esindajate kohta, sest sellise sisuga üksikjuhtumeid esineb. Samas advokaatide puhul järgitakse õiguskindluse põhimõtet ning nõ vanu advokaate ei panda eksamit tegema. Miks sama põhimõtet ei rakendata advokatuuri mittekuuluvate juristide puhul, kellel tegevusvaldkonnas pikaajaline edukas praktika?

Miks puudub võimalus spetsialiseerumise arvesse võtmiseks? Miks peab 20 aastat tsiviilõiguses praktiseerinud jurist tegema eksami ka karistus- ja haldusõiguses?

Praktiseerivatel juristidel on tegelikult keeruline olla samal tasemel pädev kõigis erinevates õigusvaldkondades. Õigusharud on kohati omavahel põimund ja üldisel tasandil tuleb tunda kõike, kuid kavandatud juristeksami ei kontrolli seda baastaset - kaasuse lahendamine karistusõiguses ja haldusõiguses tahab süvendatud ja värsked teadmisi antud valdkonnast.

Lahendus võiks olla näiteks see, et kui juristeksami siiski kehtestatakse, seda siis juba uue eelnõu raames, siis jurist saab valida, millises õigusvaldkonnas selle teeb. Kui teeb ainult tsiviilis, siis on nõ tunnistuse peal see, et tohib esindada ainult tsiviilõiguslikes küsimustes.

Justiitsministeeriumi väide, et meil siin omandatakse ainult õigusteaduse magistrakraad ilma õiguse bakalaureuseõpet läbimata, ei võta arvesse asjaolu, et teiste õppekavade baasilt õiguse magistriõppesse pääsemiseks on kehtestatud kohustus läbida bakalaureuseõppe kursuste eeldusainete plokid ning puuduvad andmed selle kohta, et tegemist ei ole pigem üksikjuhtudega, mis ei muuda valitsevat olukorda, et absoluutne enamus magistrakraadiga juriste, kes ka esindavad abivajajaid, omavad ka bakalaureusekraadi õigusteaduses.

Samamoodi väheoluliseks peetakse esitatud näiteid selle kohta, et jurist võib olla omandanud kraadi välisriigis. Selliste asjaolude esinemine ei peaks kaasa tooma üldist juristeksami kohustust.

Küll võib olla põhjendatud väljaspool Eestit omandatud haridusega juristidele pädevust tõendava eksami sooritamise kohustuse panemine, kui see on kooskõlas Euroopa Liidus kehtivate reeglitega.

Kogumis piiraks eelnõu rakendamine oluliselt juurdepääsu õigusabile, mh ohvriabi regulatsioonis kavandatule, kuid eelnõu seletuskirjas toodud mõjuanalüüsid seda ei käsitle. Kaheldav on väide, et kavandatavad muudatused ei puuduta ettevõtte juriste ja avalikus sektoris töötavaid haldusjuriste.

Mõned näited ka sellest, et kui isegi saaks nõustuda eelnõuga kavandatud juristieksami kehtestamisega, siis vajaksid mitmed eelnõu sätted täpsustamist.

Nii paistab vajalik olevat ka eelnõu § 15 teksti selles osas täiendada, kellele eksami sooritamise kohustus ei laiene.

Kui tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 218 lg 1 p 2 sätestab, et lepinguline esindaja võib kohtus olla juristieksami sooritanud magistrakraadiga jurist, siis sama § 218 lg 2 sätestab, et menetlusosalise töötaja või teenistuja võib kohtus olla menetlusosalise lepinguliseks esindajaks, kui tal on kohtu arvates piisavad teadmised ja kogemused menetlusosalise esindamiseks. Kas selle viimasena nimetatud hinnangu andmisel ei saa hakata ega hakata aluseks võtma juristieksami sooritamist?

Teiste hulgas võib asjakohane olla täpsustada, kas ja kuivõrd laieneb juristieksami regulatsioon tsiviilkohtumenetluse seaduse § 228 nimetatud nõustajale ning ohvriabiseaduses nimetatud juriidilise abi andjale.

Sama oluline on selgelt reguleerida, et varasemalt juristi kutse saanud ja/või reguleeritud õigusametis töötanud juristieksamit sooritama ei pea.

Arutelude käigus esitatud praktilisele kogemusele tuginevate arvamuste kohaselt muutuvad õigusteenused kavandatud viisil juristieksami kohustuslikuks tegemisega Eestis veelgi raskesti ja kallimalt kättesaadavaks. Juba praegu on enam kui 50 000 kliendi nõustamise baasil tehtud järelduste kohaselt nõrkeskmisel kliendil oma kohtukulude tasumisega probleeme ka väljaspool

advokatuuri tegutsevate juristide poolt teenuse osutamisel, mis keskmiselt on advokaatide teenusest odavam hinnaga. Lisaks juba praegu paljud, eriti maapiirkonna inimesed, loobuvad rahalistel kaalutlustel sageli oma õiguste eest seismisest.

Kui juristieksamiga kehtestada täiendav nõ sisenemisbarjäär õigusteenuste osutamiseks kehtestades täiendavad nõuded õigusteenuste osutajana tegutsemiseks, siis sellise nõude kehtestamise ühe võimaliku tagajärjena prognoositakse teenuste hinna tõusu, sest eksami sooritamisega kaanevad täiendavad kulud. Seda mitte üksnes eksamitasuna vaid ka eksamiteks ettevalmistumiseks tehtavate kulutuste arvel. Saksamaa praktikat vaadates võib ennustada vajadust läbida enne eksamit arvestatavate tasude eest nn repetitoorium ehk täiendkoolitus.

Samas võib juristieksami rakendamisega kaaneda ka mõningane vastupidine efekt, sest õigusteenuste turule on juurdepääs advokatuuri mittekuuluvatel juristidel, kellel ei ole kohustust kuuluda advokatuuri või õigusliitu, kelle ülesandeks on juristide ametialaste käitumisreeglite kehtestamine ja järelevalve distsipliini üle, mh pädevuse hoidmise ja tagamise korraldamine. Seega jäävad ära kulutused liikmemaksule, täienduskoolitusele, kohustuslikule kindlustusele, tegevusstandardite järgimisele jne.

Selliseid kõrvalmõjusid ja ebaselgusi ei tohiks eelnõuga kaasneda.

Tõstatatud teemat edasi analüüsides tekib küsimus, kas alustama ei peaks Eestis toimiva õigusteenuste osutamise ja õigusvaldkonnas tegutsemise korralduse analüüsist? Sellest, kas vajame Eestis õigusvaldkonnas tegutsemise ja õigusteenuste osutamise korraldust ja/või õigushariduse korraldust täpsustavat terviklikku kontseptsioon ja regulatsiooni ning tegevuskava? Kui jah, kas peaksime siis seejuures järgima Euroopa Nõukogu ministrite komitee soovitusi ja märkusi, mis on Eestile esitatud ning harmoneerima oma süsteemi neid soovitusi ja märkusi arvesse võttes, samuti Bologna kokkuleppeid järgima? Või peaksime viimatinimetatud soovitusi eirama ning Bologna kokkulepetest taganema ja midagi muud aluseks võtma?

Eelnevalt nimetatud küsimused tekkisid, sest eelnõud ja selle vajalikkust hinnates on muu hulgas oluline mõista, mis võiks ja peaks olema eelnõuga kavandatavate muudatuste eesmärk? Millist

õigushüve saaks tagada juristieksamis seaduse vastuvõtmisega, mis oleks kooskõlas meie riigi korralduse ja toimise põhiseaduslike põhimõtete, samuti meie rahvusvaheliste ja Euroopa Liidu tasandil sõlmitud kokkulepetega ning kas seda tõepoolest ei saavuta muude vahenditega kui uue seaduse tasemel kehtestatava regulatsiooniga ja seejuures järgitakse *ultima ratio* põhimõtet?

“Euroopa Liidu õigusega reguleeritakse ainult juristi kutsealal tegutsemise tingimusi. Õigusvaldkonnas tegutsemise tingimusi reguleeritakse tavaliselt riiklikul tasandil. Hoolimata võimalikest sarnasustest erinevad liikmesriikide asjaomased eeskirjad riigiti märkimisväärselt, sest need kajastavad sageli juba ammu välja kujunenud traditsioone. Euroopa Nõukogu ministrite komitee on väljastanud mitu soovitusi õigusvaldkonna ametite kohta. Ühes neist käsitletakse juristi kutsealal töötamist, teises kohtunike sõltumatust.”³

Põhjalikum analüüs saab sisaldada küsimusi sellest, kas magistriõpe võiks lõppeda magistritöö kaitsmise ja juristieksami sooritamisega? Sel juhul oleks juristieksam lihtsalt magistriõppe osa.

Kui juristieksam ei ole magistriõppe osa, kas lahenduseks oleks sellele kutseeksami sisu andmine, mis on praktikas toimiv süsteem kutseseaduse alusel? Seal kirjeldatud kutsestandardite olemus ja tegemine, kutse andmise kord jm vajalik. Võimalik on kutseeksami korraldamine õppeasutuse juures ehk siis juba enne magistridiplomi andmist. Võimalik on kutseandjaks valida ka muu organ või organisatsioon. Kutseseaduse alusel tegutsedes oleks võimalik juristikutse olemasolu ka väljaspool reguleeritud kutsealasiid.

Kui soovitakse tagada ka väljaspool advokatuuri õigusteenust osutavate juristide vastuvõetavat taset, siis ehk ei piisa siinkohal juristieksami sooritamisest vaid kohtus esindamise õiguse saamiseks. Õigusteenus ja kliendi esindamine on laiem kohtus esindamisest. Probleemi saaks lahendada, kui kehtestataks juristikutse nõue kõigile õigusteenust pakkuvatele juristidele ja õigusvaldkonnas tegutsejatele. Sellega oleks tagatud baasteadmiste ja –pädevuste olemasolu ka reguleeritud kutsealadele kandideerijatele.

³ [Euroopa e-õiguskeskkonna portaal - Õigusvaldkonna ametid \(europa.eu\)](http://europa.eu)

Juristieksami eelnõu seletuskirja lk 12 on selgitatud, et õigusnõustaja kutsekvalifikatsiooni hindamist ei ole võimalik kohtumenetluses lepinguliste esindajate kvalifikatsiooninõudena kasutada, „sest see algatus on tänaseks hääbunud“. Samas on jäetud märkimata, et hääbumise põhjus oli asjaolu, et juristidel puudus vajadus sellise kutsetunnistuse järele, kuna ükski seadus õigusnõustaja kutset ei nõua. Samuti on jäetud märkimata, et vajalik kogemus, oskusteave ja pädevus selliste eksamite korraldamiseks on väljaspool Riigikohust endiselt olemas ning kasutusel olnud kutseeksami korraldus oli eelnõuga pakutuga võrreldes paindlikum. Arvesse võeti praktilist kogemust ja tegevusvaldkonda. Eesti Juristide Liit on valmis selle valdkonnaga jätkama.

Seega võiks juristieksami alternatiivina kaaluda näiteks kohtumenetluses esindajatele õigusnõustaja (hilisemalt õigusnõunik) kutse olemasolu nõude sätestamist ning laiendada kutseeksami läbinutele õiguse olla esindajaks ka Riigikohtus.

Kui selgub, et vajame kutseeksamit laiemale ringile õigusvaldkonnas tegutsejatele, siis kehtestagem kõigile õigusvaldkonnas tegutseda soovijatele juristi või õigusnõustaja kutseeksami nõue ja andkem neile juristi või õigusnõustaja kutse.

Lahendusi pakkudes ei tohi unustada, et õigushariduse võimalikult lai levik, seda ka erinevate erialade osana, ja konkurents on ühiskonnas vajalik ja tagatud peab olema ka ülikoolide akadeemiline vabadus otsustada, mida ja keda õpetatakse. Samuti võiks lähtuda eesmärgist järgida juba olemasolevaid süsteeme, st SA Kutsekoda kutseeksamite süsteemi kasutada.

Sellise ülesande kavandamine Riigikohtule tekitab küsimusi. Kas kohtusüsteemile juristieksami korraldamise ülesande panemine on kooskõlas kohtute ülesannetega, laiemas plaanis ka võimude lahususe põhimõttega? Kas lahenduseks oleks uue avalikõigusliku juriidilise isiku asutamine, mis võiks korraldada kutseeksameid ka laiemalt?

Õigushariduse korraldamine ja õigusteenuse tagamine on oluline. Esitatud seaduseelnõu sisuks on vaid ühe osa eesti juristide tegutsemise eelduste tagamine läbi ühtse kutseeksami korraldamise ning sedagi küsitavate lahenduste ja küsitava mõjuanalüüsiga.

Ülaltoodule tuginedes oleme arvamisel, et juristieksami seaduse eelnõu ei lahenda esitatud versioonis sellele seatud eesmärgi, sh õigushariduse kvaliteediga seotud probleeme. Seega toetame arvamust, mida eelnõu osas on avaldatud erinevatel aruteludel ja erinevates institutsioonides.

Eesti Juristide Liit on seisukohal, et ühtsest juristieksamist enam vajame õigusvaldkonnas tegutsemise ja õigusteoste osutamise korraldust ja/või õigushariduse korraldust täpsustavat terviklikku kontseptsiooni ja regulatsiooni ning tegevuskava, milles oma koht on juristi kutsetegevusel laiemalt, väljaspool õigusameteid ja -elukutseid.

Oleme valmis vastavates aruteludes osalema.

Lugupidamisega,

Heino Junolainen

Eesti Juristide Liidu tegevpresident